

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Академічне товариство ім. М. Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)

Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andreia» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)

До 75-річчя Київського національного торговельно-економічного університету

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ІХ Міжнародної науково-практичної конференції**

14-16 вересня 2021 року

Частина IV

Вінниця 2021

УДК 339.922
С69

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 14-16 вересн. 2021 р. Вінниця, 2021. Ч. 4. 272с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми та перспективи, тенденції розвитку маркетингових технологій, проблеми розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості: теоретичний і прикладний аспекти, державотворчі процеси в умовах глобалізованого суспільства: історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Наталія**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартинова Лілія**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Боковець Вікторія, д-р екон. наук, професор, **Громова Ольга**, д-р екон. наук, доцент, **Корж Наталія**, д-р екон. наук, професор, **Іваницька Наталя**, д-р філол. наук, професор, **Нікітішин Андрій**, д-р екон. наук, доцент, **Прутська Олена**, д-р екон. наук, професор, **Хачатрян Валентина**, д-р екон. наук, доцент, **Чорна Наталія**, д-р іст. наук, професор, **Штифурак Віра**, д-р пед. наук, професор, **Бондар Анна**, канд. наук з фіз. виховання і спорту, **Крупельницька Ірина**, канд. екон. наук, доцент, **Мельничук Оксана**, канд. екон. наук, доцент, **Мерінова Світлана**, канд. екон. наук, доцент, **Тернова Алла**, канд. техн. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-962-1

ЗМІСТ

ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА: ІСТОРИЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ, СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Ірина Бахновська, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЩОРІЧНА ДОДАТКОВА ВІДПУСТКА ЗА РОБОТУ ЗА КОМП'ЮТЕРОМ ЯК ВИД ВІДПУСТКИ ЗА ОСОБЛИВИЙ ХАРАКТЕР ПРАЦІ.....	12
Микола Бичков, канд. філос. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРО СТАТУСНУ ВИЗНАЧЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ І ХАРАКТЕР ЇЇ ВЗАЄМВІДНОСИН З ДЕМОКРАТИЧНОЮ ПРАВОВОЮ ДЕРЖАВОЮ....	23
Ірина Білоус, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБІВ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ.....	32
Наталія Костюк, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	40
Ганна Красніцька, канд. іст. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ.....	49
Олена Маскевич, канд. філос. наук, старший викладач Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЦІННІСНІ ПІДВАЛИНИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СІМ'Ї: РЕЛІГІЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ.....	54
Ольга Мельничук, д-р юрид. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МОДЕРНІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	63
Василь Панькевич, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОХОДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЯК ПІДСТАВА ЗВІЛЬНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	70

Микола Пипяк, канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У
КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ..... 79**

**Людмила Станіславенко, аспірантка кафедри політології
та державного управління**
Донецький національний університет імені Василя Стуса
**ЦІННІСНИЙ ВИМІР КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В
УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ..... 85**

Микола Стопчак, д-р іст. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ
АСПЕКТ..... 93**

Тетяна Сухоребра, канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА
ПОРУШЕННЯ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА..... 108**

Віра Штифурак, д-р пед. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ПОВЕДІНКОВОЇ НОРМИ
СОЦІАЛЬНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ..... 119**

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Nataliia Bondar, PhD in Pedagogy, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE
**STRATEGIES OF INTERPRETERS' PROFESSIONAL COMPETENCE
FORMATION IN THE PROCESS OF STUDYING ENGLISH..... 128**

Nataliia Havryliuk, PhD in Pedagogy, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE
THE DEFINITION OF "PROFESSIONAL IDENTITY" CONCEPT..... 134

Svitlana Gladjo, PhD in Philology, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE
'BRAND NEW' PRAGMATISM OF ADVERTISING TEXTS..... 141

Лариса Довгань, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В МЕТОДИЦІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ..... 149**

Ірина Западинська, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ..... 154**

Наталія Іваницька, д-р філол. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЗІСТАВНА ДІЄСЛІВНА СИНТАГМАТИКА: МОДЕЛЮВАННЯ TERTIUM COMPARATIONIS.....	161
Tetiana Kovalevska, PhD in Philology, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE Olga Matsera, Senior Lecturer Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE TRANSLATION, LOCALIZATION, TRANSCREATION: WHEN MERE TRANSLATION IS NOT ENOUGH ANYMORE.....	170
Viktoriia Loboda, Assistant Lecturer Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE DEVELOPING STUDENTS' MEDIA LITERACY IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION.....	177
Віолета Нечипоренко, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ НЕОЛОГІЗАЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ПОПОВНЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	184
Ольга Осаульчик, канд. пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КОНСТРУКТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГІБРИДНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	190
Інга Паславська, асистент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ.....	197
Олеся Самохвал, д-р пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН.....	203
Лілія Терещенко, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МАНПУЛЯТИВНІ ТА НЕДОСТОВІРНІ ТЕКСТИ ЯК ЧАСТИНА СУЧАСНОГО СОЦІОКОМУНІКАТИВНОГО ЛАНДШАФТУ.....	214
Валентина Тимкова, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ОСОБИСТІТЬ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІНСЬКОГО СПІЛКУВАННЯ.....	224
Наталія Тимошук, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФОРМУВАННЯ «SOFT-SKILLS» ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	231

Тетяна Ткачук, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЧНИХ ОБМЕЖЕНЬ.....	236
Svitlana Chugu, PhD in Philology, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE Yevheniia Chuhu, Master of BA, Lecturer, Placement and Thesis Coordinator School of Marketing Management Hanze University of Applied Sciences, Groningen, the Netherlands THE 21ST CENTURY LANGUAGE LEARNING: DEVELOPING CORE SKILLS IN THE EFL CLASSROOM.....	245
Уляна Шостак, канд. психол. наук, старший викладач Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЦИФРОВА ОСВІТА. МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ НАДАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	255
Вероніка Яблочнікова, асистент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МЕДІАТЕКСТ ЯК БАЗОВА КАТЕГОРІЯ МЕДІАЛІНГВІСТИКИ.....	263

Наталя Іваницька,

д-р філол. наук, професор

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9925-1285>

ResearcherID [M-7301-2016](https://orcid.org/0000-0002-9925-1285)

ЗІСТАВНА ДІЄСЛІВНА СИНТАГМАТИКА: МОДЕЛЮВАННЯ TERTIUM COMPARATIONIS

У статті актуалізується питання вибору основи зіставлення при дослідженні дієслівних систем різноструктурних мов в аспекті синтагматики. Обґрунтовується можливість використання у ролі tertium comparationis моделі простого речення дієслівної будови. Така модель покваліфікована як синтаксична конструкцію, що виступає предикативним мінімумом чи предикативним мінімумом разом із обов'язково залежними від головних компонентів прислівними поширювачами (обов'язковими прислівними компонентами) первинної залежності.

Ключові слова: *tertium comparationis, дієслово, модель речення, синтаксична конструкція, синтаксичний зв'язок.*

Постановка проблеми в загальному вигляді, її актуальність та зв'язок із науковими завданнями. У сучасній лінгвістичній парадигмі помітною є тенденція до активізації зіставних (контрастивних) досліджень (В. Г. Гак, С. П. Денисова, Ю. О. Жлуктенко, М. П. Кочерган, А. В. Корольова, В. І. Кушнерик, В. М. Манакін, А. Е. Левицький, Б. О. Серебренников, О. В. Тищенко, С. О. Швачко, І. К. Юсупов, В. М. Ярцева, W. Croft, C. Lehmann, W. Nemser, J. Newman, G. Nickel, A. Wierzbicka). Цьому сприяють, з одного боку, закономірний процес досить результативного накопичення знань у сфері вивчення конкретних мов, а з іншого, – позамовні суспільні чинники. Значну частину розвідок спрямовано на встановлення спільного та відмінного в граматичній семантиці як споріднених, так і неспоріднених мов. Контрастивістика і типологія граматичних систем української та англійської

мов, здійснені переважно на основі одностороннього зіставного аналізу, отримавши наукове висвітлення в підручниках із порівняльної типології (граматики), останнім часом залишаються дещо на периферії. З огляду на зазначене, звернення до міжмовного опису дієслівної ланки української та англійської мов, пов'язане із системною репрезентацією однакових і відмінних рис їхньої синтагматичної організації у формально-синтаксичному аспекті, видається своєчасним і *актуальним*.

Особливість зіставних описів полягає у створенні лінгвістичної моделі, абстрагованої від закритості / відкритості списку мов і диференційних ознак, урахування яких є важливим для типології, та генетичного фактора, релевантного для порівняльно-історичного мовознавства.

У цьому аспекті актуальним постає двосторонній, чи білатеральний (М. П. Кочерган, Р. Штернеманн) зіставний підхід до зіставлення мовних явищ, за якого отримані результати є об'єктивнішими й науково валідними через свідоме запобігання проєкції однієї мови на іншу. За двостороннього зіставлення основа зіставлення (*tertium comparationis, t.c.*) має позамовний характер і виступає певним ідеальним типом, змодельованим інструментом порівняння.

Отже, *мета* пропонованої статті – обґрунтувати можливість використання моделі простого речення дієслівної будови як надійного *t.c.* двостороннього зіставлення синтагматичних вимірів дієслівних систем української та англійської мов. Визначення мети зумовило розв'язання таких часткових *завдань*: з'ясувати металінгвістичне наповнення поняття "модель речення" як об'єктивного та до певної міри формалізованого показника особливостей синтагматики української та англійської дієслівних систем у контексті їхнього двостороннього зіставлення; встановити основні моделі простих речень дієслівної будови, утворених на основі синтагматичних властивостей дієслів, які можуть слугувати основою зіставлення синтагматики української та англійської дієслівних систем.

Об'єктом дослідження у цій статті є дієслівні системи української та англійської мов, *предметом* аналізу виступають синтагматичні виміри української та англійської дієслівних систем крізь призму формування ними моделей речень простої дієслівної будови як *t.c.* двостороннього зіставлення.

Виклад основного матеріалу. Теорія "моделювання" в синтаксисі на сьогодні не є новою. Синтаксис кожної із зіставляваних мов (як української, так і англійської) завжди перебував в епіцентрі лінгвістичних пошуків і дістав належне наукове осмислення в межах тих чи інших дослідницьких парадигм, унаслідок чого загалом упорядкована типологія як складного, так і простого речень, виявлені внутрішні зв'язки між основними типами речень та їхніми варіативними реалізаціями в мовленні як в лінгвоставістиці [1; 2; 3; 7; 8; 9; 13; 14], так і в лінгвогерманістиці [5; 6; 16; 18 19]. Із-поміж різних поглядів на природу речення, нам імponує точка зору тих лінгвістів, які вказують на належність речення до системи мови і до системи мовлення (І. Р. Вихованець, Т. П. Ломтєв, В. Матезіус, Л. Теньєр, Н. Ю. Шведова). Такі міркування не знаходять підтримки в концепціях західноєвропейських та американських синтаксистів, де речення витлумачують здебільшого як одиницю мовлення, що витворюється мовцем у процесі мовлення (Е. Бенвеніст). Ймовірно, що найбільш оптимальним є погляд на речення як конструкт, що поєднує власне-мовну та мовленнєву природу.

У сучасній лінгвістиці "модель речення" кваліфікують як мовну одиницю, яка, на думку І. С. Попової, "дозволяє генерувати велику й абсолютно не контрольовану ні нашим мозком, ні навіть найскладнішою технікою кількість як конкретних комунікативних побудов, так і нормативних мовленнєвих ланцюгів докомунікативного рівня" [15, с. 304]. Генезу вчення про структурну схему речення в східнослов'янському мовознавстві досить повно представлено в [14, с. 42–49]. В англістиці проблема моделювання реченнєвих структур висвітлена в праці [16].

Водночас зауважимо, що якщо в моделюванні одиниць конкретної мови аналізують мовленнєві репрезентації тих чи інших одиниць із метою виявлення в них спільних (відмінних ознак) і на цій основі встановлюють моделі, здатні узагальнено "покривати" (відтворювати, охоплювати) одиниці, які залишилися поза аналізом, але мають такі ж властиві їм ознаки (чи відмінності), то в зіставних дослідженнях моделювання має суттєву відмінність.

Ця відмінність полягає насамперед у тому, що для адекватності та об'єктивності висновків про зіставлювані мовні одиниці виникає необхідність користуватися "*моделями моделей*" (авторське визначення). Металінгвістика такого словосполучення не вирізняється особливою складністю: обирають моделі, які можна інтерпретувати як *t.c.*, який у вигляді наукової моделі (тобто своєрідного узагальнення) відбиває типові ознаки відповідних моделей конкретної мови, а отже, є сформованим на основі диференційних ознак моделей зіставлюваних мовних систем.

Утворенню таких моделей міжмовного аналізу передують внутрішньомовний аналіз об'єкта зіставлення, що потребує обрання єдиного з точки зору теорії та методології підходу до дослідження. Якщо взяти до уваги те, що теорія, а отже, і металінгвістичне моделювання мовних одиниць конкретних мов не позбавлені низки суперечностей через складність самої мови, у яких би одиницях і категоріях її не вивчали і в площину якої б наукової парадигми не проектували, то тим більше суперечностей, неоднозначностей і розбіжностей трапляється в т.зв. "*моделях моделей*" як основі зіставлення. Так, наприклад, утрадиційною, "узаконеною" й широко застосовуваною універсальною моделлю, зокрема в лінгвоставістиці, є підрядний зв'язок. Використання категорійної ознаки, номінованої "підрядний синтаксичний зв'язок" в англійській мові, спричинило уточнення й деяке переосмислення "граматичності" цієї моделі через виявлення певних особливостей зв'язку між словами, ролі порядку слів, службових та дейктичних слів і навіть інтонації. Модель, з одного боку, виявляє ознаки суб'єктивізму, відносності, "відкритості", з іншого, – завжди слугує підґрунтям для поглибленого вивчення мовних реальностей і встановлення нових закономірностей у їхній структурі, семантиці, функціях.

Говорячи про модель простого речення, вважаємо за необхідне, окрім усього іншого, зупинитися також на основоположному питанні, яке стосується сутнісних вимірів моделі простого речення взагалі, речення дієслівної будови – зокрема. У сучасній лінгвістиці прийнято вважати, що модель (чи структурна схема) речення – це відзосереджений абстрагований зразок, який складається з мінімуму компонентів, необхідних для створення речення [9, с. 613]. Власне кваліфікація такого мінімуму і є основоположною для співіснування двох підходів до встановлення структурних схем речення, які в загальному можна охарактеризувати як виокремлення предикативного мінімуму [17] на противагу номінативному [1; 3].

Перший підхід спирається на традиційне, зокрема для слов'янського мовознавства, чітке розмежування головних і другорядних членів речення і орієнтований на визнання мінімальним складником моделі лише предикативної основи. Інший підхід, який на сьогодні є небезпідставно більш застосовуваним і популярним, хоча і не позбавленим певних суперечностей та недоліків передусім через невиправдане розширення переліку необхідних компонентів моделі, передбачає створення схеми речення із урахуванням не лише граматичної, але й смислової, інформативної достатності. Іншими словами, основна відмінність між поняттями "предикативного" та "номінативного" мінімуму речення полягає в орієнтації на формальну будову предикативної основи речення (предикативний мінімум) чи на формально-синтаксичну структуру ширшого комплексу компонентів, необхідних для виконання такою структурою функції повідомлення (номінативний мінімум).

Зрозуміло, що в зіставленні можна використовувати як перший, так і другий підходи з дотриманням суттєвої вимоги: однозначної інтерпретації складників, як і всього складу предикативної чи номінативної моделей. Нам імпонує другий підхід до визначення моделей простого речення і виокремлення типових моделей у зіставляваних мовах та використання їх як синтаксичних зразків для зіставного аналізу української та англійської дієслівних систем у синтагматичному аспекті.

Отже, у процесі зіставлення синтагматики української та англійської дієслівних систем видається можливим використання положення розробленої в лінгвославістиці теорії номінативного мінімуму речення, який у традиційно розглядають як розширену схему, що включає мінімальну структурну схему речення (головні компоненти) та обов'язкові прислівні поширювачі, необхідні для реалізації реченням номінативної функції, що дало підстави кваліфікувати її як розширену формально-синтаксичну структуру, опосередковану семантико-синтаксичною структурою речення (І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, Н. Л. Іваницька, О. І. Леута та ін.). Такий підхід, у цілому не властивий для лінгвоанглістики, до певної межі корелює із концепцією конструктивного синтаксису Г. Г. Почепцова, розробленою на матеріалі англійської мови [16]. Учений послідовно розмежовує конструктивно значущі складники речення, тобто ті, що передбачені системою мовою, та комунікативні, тобто ті, що є "продуктом творчості мовця". Кваліфікація лінгвістом структурного каркасу речення, ядерного речення є співзвучним із виділенням номінативної моделі речення в лінгвоукраїністиці, а названі ним конструктивно значущі члени речення можна вважати не чим іншим, як обов'язковими прислівними компонентами формально-синтаксичної структури речення.

Отже, до складу дієслівних моделей простих речень маємо підстави увести не лише традиційні головні компоненти речення, але й обов'язкові придієслівні компоненти, наявність яких зумовлена синсемантичними властивостями дієслівних слівформ у присудковій позиції двоскладного речення та в позиції головного компонента речення односкладної будови [10]. Крім того, у визначення й опис моделей речень як схем контрастивного дослідження дієслівних систем української та англійської мов було включено, крім структурних (власне синтагматичних особливостей дієслівної лексики), також семантичні характеристики обов'язкових придієслівних компонентів, які теоретично осмислено в синтаксичній семантиці, зокрема об'єктні і обставинні.

Поняття об'єктної синтаксичної семантики пов'язане з узагальненими властивостями предметних денотатів, на які так чи інакше впливає дієслівна процесуальність.

Відносно усталеним у сучасній лінгвістиці є і положення про те, що роль обов'язкового придієслівного компонента у моделях речень можуть виконувати структури з обставинним значенням на кшталт укр. *знаходиться де?*; англ. *to be where?*). У кваліфікації моделей це значення називаємо синтаксичною обставинною семантикою. Такий компонент як своєрідна узагальнена (семантично й формально) абстракція виступає еталонною одиницею в складі моделі речення, крізь яку можна простежити спільне й відмінне в дієслівних системах зіставляваних мов.

Дієслівна синтагматика (обов'язкове правобічне дієслівне оточення) виступає за такого підходу першорядним засобом виокремлення відповідних структур в обох мовах, класифікації, знову ж таки не лише на основі формальних засобів вираження компонента, але й з урахуванням визначення системності чи частковості у зіставляваних мовах.

Описаний підхід уможливив виокремлення основних моделей простих речень дієслівної будови, які, набуваючи статус *t.c.*, дають змогу встановити корелятивні особливості реченнєвотвірного потенціалу дієслівних систем української та англійської мов як одного із аспектів синтагматичних вимірів останніх. Зокрема, для аналізу можна залучити такі моделі: 1) предикативну: укр. *Неподалеку грайливо дзюрчав гірський потік* (Є. Гуцало); англ. *The rain vanished* (М. Twain); 2) предикативно-об'єктну: укр. *Вдома Валя споруджував двигунці, майстрував іграшкові електропроводи* (О. Гончар); англ. *I have forgotten their names* (F. Fitzgerald); 3) предикативно-обставинну: укр. *Дід поводився достойно...* (М. Стельмах); англ. *Bruce went to the book shelf ...* (J. Cairney); 4) предикативно-двохоб'єктну: укр. *Гребінець та спритні руки перетворювали волосся на ніжну світлу зачіску* (Ю. Збанацький); англ. *Mickey's invited us to a party...* (К. McCallum); 5) предикативно-об'єктно-обставинну: укр. *Невдовзі хлопці винесли на леваду солом'яну ляльку* (В. Скуратівський); англ. *Then they tucked the old man into a beautiful room* (М. Twain).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, модель речення у форматі формального синтаксису кваліфікуємо як синтаксичну конструкцію, яка виступає предикативним мінімумом чи предикативним

мінімумом разом із обов'язково залежними від головних компонентів прислівними поширювачами (обов'язковими прислівними компонентами) первинної залежності. Відповідно модель речення дієслівної будови кваліфікуємо як синтаксичну конструкцію, яка виступає предикативним мінімумом із дієсловом (дієсловами) у ролі головних компонентів разом із обов'язково залежними придієслівними компонентами первинної (придієслівної) залежності. Саме таке розуміння моделі простого речення вважаємо за доцільне покласти в основу характеристики моделі речення як надійного й об'єктивно зумовленого *tertium comparationis* у процесі двостороннього міжмовного аналізу синтагматики української та англійської дієслівних систем. Найбільш показовими для встановлення корелятивних міжмовних співвідношень виступають речення, побудовані за предикативною, предикативно-об'єктною, предикативно-двохоб'єктною, предикативно-обставинною, предикативно-об'єктно-обставинною моделями. На перспективу залишається детальне зіставне вивчення синтагматичних вимірів дієслівних систем української та англійської мов у межах кожної із виокремлених моделей простих речень дієслівної будови.

Список використаних джерел:

1. Андерш Й. Ф. Типологія простих дієслівних речень у чеській мові в зіставленні з українською. К. : Наук. думка, 1987. 192 с.
2. Арутюнова Н. Д. Предложение и производные от него значения. Язык и мир человека. М., 1999. С. 403–452.
3. Бабайцева В. В. Система членов предложения в современном русском языке. М. : Просвещение, 1988. 160 с.
4. Богданов В. В. Семантико-синтаксическая организация предложения. Л. : Изд-во Ленинград. ун-та, 1977. 204 с.
5. Бархударов Л. С. Структура простого предложения современного английского языка. М. : Высш. школа, 1966. 199 с.
6. Белехова Л. І. Семантична класифікація двоскладових непоширених речень з дієсловами-присудками неспрямованої дії. *Іноземна філологія : міжвідомчий наук. зб. Львівського ун-ту ім. Івана Франка*. 1985. Вип. 77. С. 3–9.

7. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : [підруч. для студ. філол. ф-ів вузів]. К. : Либідь, 1993. 368 с.
8. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису : [монографія]. Донецьк : Вид-во ДонДУ, 2006. 378 с.
9. Загнітко А. П. Теоретична граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис . Донецьк : ТОВ "ВКФ "БАО", 2011. 992 с.
10. Іваницька Н. Б. Абсолютивно-релятивний потенціал українських дієслів у проекції на структуру речення. *Ucrainica II. Současna Ukrajinstika. Problěmy jazyka, literatury a kultury: Sborník člānků. 3 Olomouckě symposium ukrajinstů. Ičāst. – Olomouc : Univerzita Palackěho v Olomouci, 2006. С. 269–274.*
11. Іваницька Н. Б. Tertium comparationis у міжмовному зіставленні дієслівних систем . *Мовознавство. 2009. №1. С. 46–59.*
12. Іваницька Н. Б. Дієслівні системи української та англійської мов: парадигматика і синтагматика : [монографія]. Вінниця : СПД Главацька, 2011. 636 с.
13. Іваницька Н. Л. Двоскладне речення в українській мові. К. : Вища шк., 1986. 167 с.
14. Леута О. І. Структура і семантика дієслівних речень в українській літературній мові : [монографія]. К. : Такі справи, 2008. 208 с.
15. Попова І. С. Фундаментальні категорії метамови українського синтаксису (одиниця, зв'язок, модель) : [монографія]. Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2009. 432 с.
16. Почепцов Г. Г. Конструктивный анализ структуры предложения. К. : Вища школа, 1971. 191 с.
17. Шведова Н. Ю. Лексическая классификация русского глагола (на фоне чешской семантико-компонентной классификации). *Славянское языкознание. IX междунар. съезд славистов : доклады сов. делегации. М. : Наука, 1983. С. 306–322.*
18. Fillmore C. J. Construction grammar course book .Berkeley : University of California, 1992. 113 p.
19. Fries Ch. The Structure of English. Editeur Longmans, Green and Co, 1963. 304 p.